

Tertium Preceptum

aptius opus satisfactorium.
Sed dubium est an quis in mor-
 li peccato possit satisfacere. **R**e-
 mo secundum se. qui penitentiam sibi
 in confessione et in absolucione
 iniunctam a sacerdote et a confiten-
 te voluntarie assumptam abicit vo-
 luntarie et sine rationabili causa et
 necessaria nolens eam implere est
 inobediens et illa inobediencia
 est peccatum mortale. quod est transgres-
 sio precepti ecclesie et vicarii dis-
 tincti illud periculum est sanum confi-
 lium ut confessor non iniungat peccato-
 ri penitentiam nisi de consensu suo.
 nec aliquam nisi de qua sperat quod
 eam impleat. primo a confessore
 ammonendus est confitens an sibi eam
 competat recipere et verisimilitudine
 potest. **S**ecundo dicit the. et com-
 muni? doctores licet se. contra-
 rium teneat: quod nullus satisfacere
 potest extra dei caritatem. Opera tamen
 penalia extra caritatem facta que
 reliquissent effectum qui iam in
 contrito esset non oportet itera-
 ri ut in elemosina et maceratio-
 ne carnis fieri potest. Est enim fe-
 re tamen penosum dedisse unum flo-
 renum sicut dare denarium. Et si-
 militer ubi per abstinentiam ef-
 factus in carne relictus esset.

Capitulum Undecimum

Quia in satisfactoris i-
 iunctione et propria ipo-
 sitione se provide dū
 est contra recidivum peccati. idcirco

Capitulum Undecimum

hic tria erunt videnda. **P**rimo de
 remedijs contra recidivum peccati
Secundo de periculis eorum qui
 tardant converti et satisfacere. **T**er-
 cio an vivus pro peccato vivo satis-
 facere possit. et an talis mereat
Qui ad primum non dicitur quod a
 per doctores quosdam in propo-
 sito bene expressos tres de hoc dan-
 tur regule. **P**rima est quod quis
 est in gravi peccato a quo desideat
 sanari et perseverari: statuat sibi
 firmiter obviare aut ad tem-
 pus voueat quod pro qualibet vice
 qua reciduat unam vel plures
 de tribus partibus satisfactoris ve-
 lit implere vice quod post peccatum com-
 missum infra tres dies ieiunet in
 pane et aqua. vel **P**ria die dicat
 .vij. ps. **S**ecunda ieiunet in pa-
 ne et aqua. **T**ercia det elemosi-
 nam unum solidum. vel quod quotiens con-
 tingit eum recidivum quod tunc infra
 unum vel duos vel tres dies se
 obligat ad confitendum huiusmodi
 remedium verus penitens ratio-
 nabiliter debet acceptare quod vi-
 demus multos propter penas a
 vicinis cessare ut fures et latro-
 nes. **S**ecunda regula seu b
 consilium est quod quis se sentit pro-
 num ad certum vitium: statuat fir-
 miter vel ad tempus se voto ob-
 liget quod si contingit eum tamen vel huiusmodi
 ter temptari de illo peccato quod etiam
 oino deliberet inter se sic agere.
 tamen in hominibus antea dicere velit

septem psalmos penitentiales.
aut flectere genua coram cruce
to ciens vel orationem aliquam
dicere vult beate marie vel alij
sancto anteq̄ op̄ illd̄ nepha-
riū phiciat. Racio q̄ sic fieri po-
test ut deus cum temptatione
fariat puentū ppter oraciones a
hūiliaciones q̄ q̄ hō cessat a ma-
lo. **T**ertia q̄n pccōr de c̄to vi-
cio tēptatur: statuatur firmiter
et ad hoc se assuefaciat. q̄ q̄n
sentit se ad tale pcc̄m inclinari.
mox aīnū suū trāsseat ad cogi-
tand̄ aliqd̄ terribile sibi futurū p
tale peccatū. puta d̄n̄ acōez et
nam mortē imminētē amissio-
nem virtutū q̄ cōsortiū om̄ium
sanctorū q̄ dei q̄ regnū celoz so-
cietatē demonū i ḡmū flāmas.
Racio q̄ illa valent ut racō i p̄-
sentia tēptacōis a sensualitate
obumbrata q̄ allecta nō possit
tunc p̄fectam a solidā cogitati-
onem de dō a honestate virtu-
tum habere. Per p̄fatū t̄dum
modum facili⁹ respicit̄ redu-
citur a frenatur a malo ad bo-
nū. nā p̄ illa terribilia racō quasi
sopita excitari potest quasi ad
fugiendū causā tanti mali. Q̄n
tūcū q̄z em̄ quis temptaretur
acriter. si penalia int̄ se q̄s me-
ditaret̄. a firmiter quis crede-
r̄. t̄lia se i cursum desister̄. a cep-
to malo ut patet in volentib⁹
luxuriari. q̄n p̄cipiunt hōines

videre vel se decapitādo s. Tūc
em̄ excitata racō dicer̄. **Q**uo-
sum tendis. nūquid p̄ tam leu-
tantū bonum vis p̄dere. hęc re-
media in foro penitentiali ip̄i-
ta vel a se sponte extra forū pe-
nitentie assumpta sunt cū adiu-
torio diuino efficacissimā remedia
cont̄r̄ recidiua. **S** q̄z h̄x pau-
ci confessi talia remedia aggre-
diuntur a p̄seueranter seruant
Idcirco pauci v̄re penitētes re-
p̄iuntur ut i estate p̄t̄ pascha
trāsactū rei crebro p̄bat euen-
tus. **Q**uo ad secundū p̄nc̄i-
pale nōnd̄ q̄ p̄ccato rē p̄uho-
nem suam tard̄ antē terrere de-
bēt a ad cōuersionē mutare q̄n
q̄z. **P**rimū est piculū mortis. q̄
q̄z rara ē v̄ra q̄ sera penitētia. nā
h̄m oēs doctores i. iij. di. p̄. q̄
diu q̄s in hac vita v̄titur racō e-
potest salubriter q̄ v̄re penite-
re ut p̄bat Augustin⁹ inde v̄-
ra a falsa penitētia p̄ latronem.
luce. xxij. **E**t ezech. xvij. **Q**uacū-
q̄z hora ingemuerit pccōr vita
v̄uet a nō morietur h̄m v̄na
litteram ut m̄gr̄ allegat. **S**ed
tamē ab eo q̄ diu p̄us distulit
penitere vix q̄ multum difficul-
ter potest in extremis haberi v̄-
ra penitētia sufficiens ad salutē
Quia a hō moritur ita sbito q̄
nō aduertit se mori sicut dormie-
do. a tunc expedita res est q̄z
tunc iudicatur sicut reperitur

Tertium Preceptum

Aut peccator aduertit se mori. sed
p vna hora aut morula modi
ca. et tunc quod homo in repetitis
opatur secundum habitum. ideo non
videtur quod habituatus in peccatis tunc
penitentia fiat bonum. aut moritur quod
languore procedente. et sic adhuc
qui prius distulit penitere. vix
et multum difficulter potest in ex
tremo hunc veram penitentiam suffici
entem ad salutem. quod probatur a sco
ex verbis beati augustinus. in de vera et
falsa penitentia quatuor rationibus. Et
magis allegat dixit. quod ad con
tritionem exigitur versus liberum. quod
ratio diligenter de peccatis delibe
ret. et voluntate libera detestetur
ea. Si istorum versus ubi statim im
minet mors terribilissima. timo
re et dolore vehementer impedi
tur. unde augustinus. Difficile est ut tunc
fit vera penitentia: quoniam tam serua vit
quando cruciatus membra ligat.
et dolor sensum opprimit. ut vix
homo aliquid aliud cogitare valeat.
melior tamen est serua quam nulla. Simi
le habes super. c. vi. a. **S**ecun
da ratio ad veram penitentiam requiritur
ordinata displicentia de peccatis
Ad hoc autem quod displicentia va
leat et ordinata sit. oportet quod sit
debite circumstantiata. et maxi
me circumstantiata finis et principij
actiui principalis. ut scilicet sit volun
taria et propter deum. Si difficile
est tunc hunc actum sic circumstantio
natum. quod qui versus tunc fuit

Capitulum Undecimum

in penitentibus. non videtur ex seipso extor
quere displicentiam nouam. nisi timo
re pene imminetis. et sic non
propter deum fit sed propter se. et tamen
propter vitare malum damnationis
sue. presumitur enim si esset remo
tus a timore mortis et damna
tionis: non extorqueret a seipso dis
plicentiam peccatorum. sicut nec pro
fecit cum fuit sanus. nec videtur tunc
mere elicere displicentiam huiusmodi
Sicut nec mere libere in periculo
nafragij quis merces percipit. sed
solum timore periculi maioris
Sic huiusmodi displicentiam peccatorum
solum timore mortis. aut damnati
onis eam videtur hunc. et talis displic
entia in eo non est mere libera.
et prosequens non multum placens
deus. nec accepta sibi. Idem augustinus.
dicit ibidem. Nullus expectet quoniam
peccare non potest. arbitrium libera
tem querit deus. ut delere possit
commissa. et non necessitate. carita
tem. et non timorem tamen. quia
non in solo timore vivit homo
Qui ergo serua penitentem. oportet
non solum timere iudicem. sed dili
gere. quod sine caritate nemo potest
saluus esse. non ergo timeat tamen
penam quam penitentem. sed anxietur pro
gloria. hinc augustinus. Tertia ratio
est malus habitus versus tunc con
tinuatus et in consuetudinem
versus: multum inclinat ad pec
cata et ad eorum placentiam. et sic
valde retrahit hominem ab actu

vere penitēdi s̄m quē actū peni-
tendi. vere oꝝ hōiem pccā forti-
ter detestari. Sicut habit⁹ mo-
dinati amoris ad mundū. ⁊ ad
alia p̄ntia radicati in pccōre ipe-
diūt multū displicētia p pccā.
multū nāq; difficile est ut hō
affectū suū quē toto tempe vi-
te sue i hōmōi res fortit inclina-
uit subito ab eis retrahat. ⁊ in
cōtrariū flectat. Vñ aug⁹. di-
lexit ouerſio si contingat alicui.
etiā i fine despond nō ē de ei⁹ re-
missione. Sed qm̄ vix ā raro ē
tam iusta cōuerſio. timend⁹ est
de eo qui penit; sero. maxime cū
filij q̄s illicite dilexit sint p̄sen-
tes. mund⁹ ⁊ vix or ad se uocent.
⁊ ceterā q̄ illicite dilexit. multos
ex hoc sol; sera penitēcia decipe-
re ille. Intellige si presentes. i
seip̄is. aut in suis fantasmatib;.
q̄ r̄trahūt a forti displicētia pec-
cator. Vñta racō q̄to aliq̄s est
min⁹ domin⁹ act⁹ sui: t̄nto ad
cōtriciōnē requiritur. iten⁹ or
displicēcia ut sit sufficiēs. ad
deleciōnē culpe. Sed iste i extre-
mis positus ē minus dñs actū
suor. qz tunc nullo mō est do-
min⁹ actū exterior ad pccā
dum. non enī potest mech ai. ā
furari. ⁊ similia ampli⁹ facere. er-
go requirit in eo s̄m strictam
iusticiā itēfi or actus displicen-
cie ad ei⁹ iustificaciōnem. q̄ ad
iustificaciōe; sanū cū tamē vix ⁊

difficultoz habere possit eque i-
tensū. Et ideo vix ⁊ difficultē pōt
tunc habere vrā penitēciam ⁊
sufficiētē ad salutē. Vñ aug⁹.
vbi p̄us. Age penitētia dū san⁹
es. Si sic agis: securus es quia
penitētia egisti qm̄ pccāe potui-
sti. Si vis penitētia tunc p̄mo
agere qm̄ pccare nō pōtes. pec-
cata te dimiserunt non tu illa.
Initiat. v. ad statū se a pccō f
dūten⁹ multiplex scripture et
scōꝝ doct. psuasio. Vñ eccl̄. v.
ne tardes cōuerſi ad dñm ⁊ ne
differas de die i die. subito ei ve-
niet ira illi⁹ ⁊ in tempe v̄ndicte
disperdet te. Item Ecclesiastici
.xxix. re promissio neq̄s̄iā mul-
tos pdidit. nequā videlic; qz
pccator re promittit sibi quod
est xp̄ium dō de futuro temp-
re disponere. Cōtra illud actū
primo. Non est vestrum nosse
tēpora vel momenta que pater
posuit i potestate sua. nequior
est promissio illa. qz cū temp⁹
infiniti valoris sibi a dō datū fa-
tue expēderit. Adhuc tamen p̄-
sumit qz dēg multum temporis
aditiet sibi. neq̄s̄iā est illa pro-
missio optalis nō solum tps̄ si-
bi datū pdidit. ymo etiā i cōtue-
liā ip̄i⁹ largitois expēdit. et i fu-
tūz expēdere vult. Itē tardātes
cōuti terreze dēz illō gei. vi. ⁊
.vii. vbi. lic; ad p̄itēdō dati eēt
hōib; .Cxx. an; tñ. xx. an; reasī

fuerit propter impiam. **Ite** luce
 .xij. dicit illi qui dicebat aie sue **Ai**
 ma mea hinc multa bona reposita in
 annos plurimos. requiesce. co
 mede. bibere. epulare: stulte hac
 nocte aia tua repetet a te. que
 autem preparasti cui erunt. **Ite** luc.
 ibidem **Et** vos estote parati. quia quia
 hora non puratis filii hominis uenit
 et **Ad** idem est augustinus in sermone de in
 nocentibus. **Hac** inquit animadu
 sionis pena peccatorum percutitur. ut
 mortales obliuiscantur sui. qui uiuere
 oblitus est dei. **Et** grece. qui tibi
 ueniam promittit. diem crastinum
 non spondit. **Qui** promittit
 penitentem ueniam non promittit pec
 catori. **Non** notandum alibi. super
 illo iohannis. **Quis** scit si con
 uertatur et ignoscat. conuertatur
 inquit ab ira. sed ad misericordiam. licet ei
 uerum sit quod dicit **Ezechiel**. xviii.
 Quacumque hora peccator ingenue
 rit. omnium iniquitatum eius non re
 cordabor amplius. tamen valde in
 certum est utrum ad ultimum. egra
 tudinem penitentiam differenti gratiam
 dare uelit. in tali enim casu dicit
 grece. **Qui** non uult cum potest. iu
 stus est ut infligatur ei non pos
 se cum uoluerit. unde prou. i. **Uolui**
 et remisistis. extendi manum meam
 et non fuit qui aspiceret. desperi
 stis omne consilium meum. et incre
 paciones meas neglexistis. ego
 quia in intuitu uostro uidebo. **Sequitur**
 in iohanne. et ignoscat. id est quia

scit si ignoscere uelit. quia quis cer
 tum sit contritus ignosci tamen in cer
 tum est an sit uere contritus. ideo
 eccles. vij. **Nemo** potest hunc cor
 rigere quem ille despererit. **Et** in
 mach. ix. orauit scelestus. uic
 athiochus ad dominum a quo non
 erat misericordiam consecutus. **hinc** alibi.
Hinc consonant uerba augustinus in
 sermone de penitentia ubi dicit. **Si**
 quis positus in ultima necessitate uo
 luerit accipere penitentiam et acci
 pit. mox reconciliabitur ei hic
 vadit fateor non illi negamus
 quod petit. sed non presumimus
 quod benehinc exit. si securus hinc
 exierit ego nescio dare penite
 tiam possumus. sed exteriori hinc
 tate. non nunquam dico danna
 bitur. sed nec dico quod saluabitur
Si uis de dubio librari. age pe
 nitentiam dum sanus es. si sic agis.
 dico tibi quod securus es. quia penite
 tiam egisti eo tempore quo pec
 care potuisti. due res sunt. a ig
 noscitur tibi. an non ignoscitur
Quid horum tibi sit futurum nescio.
 ergo tene certum et dimitte in
 certum. id est age penitentiam sanus.
hinc augustinus. **Sed** quo ad. in. **h**
 principale dubium est an uiuus
 pro te uiuo peccatore satisfacere
 possit. **Re. th.** i. in. di. xx. vnus
 apud humanam amicitiam pro alio
 potest satisfacere. ergo multo ma
 gis apud deum. tamen quia satisfactio
 est etiam in remedium contra futurum

laphum in futura peccā. Et quia vnus nō p̄seruatur a peccā p̄ satisfactōne; alienādo nō est pmittendū ut vn⁹ viū⁹ p̄ alio viuo penitentiā agat nisi i ip̄o penitēte appareat aliq̄s de fuis. sc; corp̄alis. p̄ quē fit impotē ad sustinēdū satisfactōnem. vel spūalis. p̄ quem nō fit p̄mpt⁹ ad portādū penā. Vnde confi- tenti p̄t duplex satisfactō mūn- gi. vna p̄ p̄teritis. alia pro futu- ris. etiā vnū op⁹ p̄t p̄t̄ ab i- iūgi. Satisfacere igit̄ potest vnus viū⁹ pro viuo alio ⁊ pe- nitentiā agere. ut dicit p̄. de. pa- s̄. iii. di. xx. s̄m doctores cōit̄ i multis casib⁹. P̄io qm̄ fōi in iūctōis sacramentalis illud cōti- neret. ut si dicit. oīa ieiunia q̄ tu feceris. vel ali⁹ pro te fecerint. sint tibi in remissionē peccōrum Tūc alteri⁹ ieiunū pro me fa- ctū. p̄ me satisfacit. Similiter si tibi inuictū ē ire ad sc̄m Jaco- bū p̄ te vel p̄ aliū. vel ieiunare p̄ te. vel p̄ aliū. Secūdo si ē oīmoda in drā: tunc idem est. vrb̄i ḡtia Si impositum ē alicui dare pe- cuniā: non om̄ino idem est si tu- das. vel ali⁹ pro te de suo. S; si seruus tu⁹ de tuo daret. etiā te in gracia ⁊ illo in mōd̄li costi- tuto satisfacer; Raco quia ele- mosina esset i casu tali tibi me- ritoria ergo hoc opus ē satisfac- toriū Tercō qm̄ quis nō p̄t

satisfacere per se. tunc potest fa- cere p̄ aliū qz tal̄ videtur volū- tas imponētis q̄ noluit ad im- possibile obligare nec ad pur- gatoriū dirigē. Vñ cū dicitur in penitentiā ieiunes. intelli- gitur id est per teip̄m si potes. si non fac per aliū. Sicut etiā facta est penitentiā p̄ nobis p̄ x̄pm. Sed tamen ut sup̄ di- ctū est adūtendū. qz qn̄ q̄s po- test satisfacere per seip̄m. ⁊ qn̄ penitentiā data sibi est in r̄me- diū. Si tūc talis alio mō non recōpenset: certū est qz non suf- ficit per aliū fieri satisfactōnem. ut si ieiunū ē tibi impositū ad domandū carnē contr̄ luxuriā. non sufficit qz ali⁹ pro te ieiu- net quando carnē tuam vis nu- trire. nec aliquo equipollenti edomāe. Nec petrus de palude. S; nunq̄d meret̄ satisfati- ens pro alio. Respond; thomas ⁊ petrus de palude. qz quicūqz in caritate pro alio satisfacit p̄ viuo vel mortuo sibi semp me- retur. sed nō satisfacit pro se; pro alio solū. vñ p̄ se ita tene- tur ac si n̄l feciss̄. Sile est qz q̄ p̄ alio omniū creditori soluit. illum solum liberat nō seip̄m. n̄ suo noīe illi soluat. lic; ap̄d illū de aicitia laudē h̄at. Vñ w- lētes p̄ se satisfieri ut prudent̄ ⁊ fidelit̄ agāt. Tria dnt̄ nōnt̄ seruare. P̄io satisfaciens fit in

Marginal notes on the right edge of the page, partially cut off. The text is written in a smaller hand and includes phrases such as 'Interpretum', 'Sicut dicitur', and 'Sed tamen'. The notes appear to be commentary or corrections related to the main text.

caritate, et talē querāt q̄ sc̄m
 cōmūōrē et tuciorē opionē. **A**
 ctus q̄ nō est deo acceptus nō
 pōt esse satisfactorius p̄ faciēte
 nec p̄ alio. ergo q̄ vult penitē
 ciā suā alteri imponere, nisi v
 lit se periculo exponere aliq̄li.
 debet querere hōie; de quo cōfi
 dat q̄ sit in caritate viuēs caute
Secūda doctrina qui vult pe
 tentiā suā alteri iniungere d̄;
 satagere q̄ non solū ille sit bo
 nus, sed q̄ sit melior se. ut non
 solū sit satisfactorius, s̄ etiā ma
 gis satisfactorius. vñ h̄c ē t̄tia
 cā p̄pter quā licet; alteri penitē
 tiā tuā imponere, etiā vbi tu pos
 ses met sc̄; satisfacere q̄n sc̄; tu
 vis meliorib; occupari. s̄ non
 prop̄ amorē carnis quā bene
 vis alias domare. s̄ q̄ deo ma
 gis caris vis facere. **T**ertia re
 gula. cōsulēdum est diuitibus.
 nobilib; potentib; et h̄mōi ali
 is p̄ccōrib;. q̄ querāt p̄ticipa
 tionem bonorū que in religioi
 bus sunt. q̄ ibi sūt penalitates
 plures q̄ alibi. et magis accep
 m te deo q̄ alibi. **S**ed adhuc
 est dubiū. cū tres sint partes
 satisfactoris: orō. ieiunū. et ele
 mosina. q̄ eorū ē magis satis
 factoriū. s̄. durabi. xv. quādo
 aliq̄ opantur inter se, debet cō
 parari ceteris parib; existētibus
Et sc̄; hoc d̄ q̄ sup̄posita pa
 rigra vel caritate, ieiunū ē ma

gis satisfactoriū q̄ elina. vel
 orō. indirecte tam̄ et cō comita
 tie elina est magis satisfacto
 ria. **P**rimū p̄bat; q̄ sup̄posita
 caritate illud est magis satisf
 actoriū q̄ ē magis penale. q̄ i
 opere satisfactorio for̄lis con
 dicio ex pte opis ē penalitas.
 s̄ ieiunū est magis penale
 q̄ elemosina vel orō. cōprehē
 dendo s̄b ieiunio quicquid est
 corporis afflictiuū. ut discipli
 ne, vigilie, et filia. ergo ieiunū
 ē magis satisfactoriū, nec ob
 stat illud. i. thi. iij. **C**orporalis
 exercitatio ad modicū valet.
 pietas aut̄ ad oīa. q̄ differe
 meritum et satisfactorio. meritū ei
 est ad acq̄rendū p̄miū, ad q̄d
 requiritur et sufficit bonitas ope
 ris. et quod melius est, magis
 merito rū. **E**t sic dare elemosi
 nam est magis meritoriū, q̄ ie
 iunū, cū sit op̄ bonū danti et
 recipienti. ieiunū aut̄ non sic
Satisfactorio aut̄ cū ordinetur
 ad expiācōē; pene requirit q̄
 de opus bonū. s̄ for̄le in opere
 est penalitas. quia per penā
 recōpensatur p̄pter q̄d ieiunū
 est magis satisfactoriū. **I**n
 directe aut̄ et cōcomitatie, ele
 mosina est p̄cior pars satisf
 actoris. probatur, q̄ illa est p̄
 cior pars satisfactoris, in q̄ cō
 tinentur virtualiter alie ptes
 satisfactoris, ut de se pt;. **S**ed

elemosina est huiusmodi ut patet primo quod elemosina cum cui datur constituit debitorem ad ieiunandum et orandum et faciendum alia que potest ei que dedit. loquendo de debito morali non civili. Secundo quod elemosina propter deum datur que si quod oblatio deo facta secundum prophetam in ieremiam. Oblatio autem deo facta vim orationis habet. frequenter ei plus impetrat donum quam supplicatio. Tercio cum bona exteriora ad conservacionem corporis ordinantur. subtractio eorum pro elemosina virtute continet ieiunium. Et plerumque contingit quod aliquis artius vivit ex hoc quod sua dedit. Item elemosina completus habet vim satisfactionis quam oratio vel ieiunium. Et propter hoc elemosina indicat ut universalis medicina peccati. luc. xi. date elemosinam et omnia munda sunt vobis. et thom. ii. Elemosina a morte liberat. et ipsa est que purgat peccata ait raphael. et facit invenire vitam et eternam vitam. hec durandus. ¶ Capitulum. xii. de sacramento eucaristie. . . .

Distinctio de nobilissimo sacramento eucaristie videnda sunt tria principalia. Primo que exigatur ad communicandum sine novo peccato. cum augmento meriti. Secundo quis fructus boni communicantium. Tercio que exigatur ad frequenter communicandos. ¶ Quintum ad primum

non duntaxat secundum theologia et alios doctores in ieremiam. cum magis dicitur. et sequentium. Ad sumendum eucaristiam sacramentaliter et spiritualiter. xv. eriguntur secundum que quisque se probare debet. ¶ Probat inquit apostolus in corinthios. x. scilicet ipsum hominem et sic de pane illo edat. et cetera. Primum est ut omnium sit homo. nam solus homo hoc sacramentum pro se sumere potest sacramentaliter et spiritualiter scilicet non angelus brutus. nec malus. non anima exuta purgatio. libere vel in inferno. nec anima brutum. probatur quod iste solus sumit pro se sacramentaliter et spiritualiter que videtur sacramentum ut est sacramentum et christus incorporatur. Sic sic nullus profecto valet ergo ante promissum vere. probatur quod ille solus videtur sacro ut est sacramentum qui videtur spiritus sensibilis et volens. b. aliquid spirituale ostendit et que christus amplius vel de novo incorporatur. Sic nullus istorum est huiusmodi nisi homo. Ex quo patet maximum donum dei. nam que propria sunt christo fruuntur letitia que nos. Sic nos christus in eucaristiam fructuosus quod proficere possunt in essentiali et accidentalibus primis. bonum christus habent securus. habet nos mirabili. ¶ Secundo est ut quis sit homo viator. bonum non comprehensor. Et ideo viaticum dicitur ut nos proficiat ab hostibus et ab impedimentis vite. unde si apparet aliquem sancti. puta presbiterum et monachum deficiente peccatis secundum. Sic quoniam est factum non debet sacerdos eis ministrare